

Näringsdepartementet
10333 STOCKHOLM

Yttrande avseende remiss på EU-kommissionens förslag COM (2018) 372-375, 382, 390 och 471-473.

Linnéuniversitetet (Lnu) har getts möjlighet att lämna svar på remiss kring ovan nämnda fonder och lämnar härmed svar på Europeiska regionala fonden COM (2018) 372, Europeiskt territoriellt samarbete COM (2018) 373, samt förslag till gemensamma bestämmelser COM (2018) 375 och särskilda bestämmelser COM (2018) 374, men avstår att besvara remissen för fonder som berörs i COM (2018) 382, 390, 471-473 då dessa fyra områden inte berör Lnu:s verksamheter och uppdrag.

Sammanfattning

Då Lnu inte har de resurser och kompetenser som fullt ut kan analysera och värdera Europeiska kommissionens förslag vill vi understryka och stödja SKL:s förslag till yttrande. Här följer några punkter:

Lnu välkomnar vikten av en öppen process inför medlemsstaternas förhandlingar om EU:s budget och kommissionens sektorsspecifika förslag. Lnu välkomnar också Näringsdepartementets initiativ att sända förslagen på remiss.

Viktigt med en förenkling enligt förslaget från kommissionen för att åstadkomma ett effektivt och ändamålsenligt genomförande av fonderna.

Det är positivt med möjligheterna till synergier mellan olika politikområden, särskilt mellan sammanhållningspolitiken och Horisont Europa.

Lnu välkomnar den samstämmighet som skapas mellan den Europeiska regionala fonden och Horisont Europa vad det gäller spridning av befintlig kunskap och teknik och integrering av kunskap och teknik lokalt med strategier för smart specialisering

Av stor vikt för Lnu är principen om partnerskap vid utformningen och genomförande av fonder och program och särskilt att regionerna har en viktig roll i och med sitt regionala utvecklingsuppdrag.

Liksom SKL välkomnar Lnu kommissionens förslag om att Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden gemensamt får stödja program (flerfondsprogram) och uppmanar regeringen att möjliggöra för regionala program som finansieras av båda fonderna i Sverige.

Lnu menar att kommissionens förslag att sänka EU-finansieringsgraden för den kategori medlemsstater där Sverige ingår till högst 40% har en negativ inverkan. För att kunna fullfölja viktiga satsningar menar vi att detta bortfall i så fall bör kompenseras i motsvarande grad i de nationella anslagen för regional tillväxt.

Lnu välkomnar förslaget om administrativ förenkling. Vi är av den uppfattningen att den Europeiska regionala fonden, trots de förenklingar och införande av schabloner som tillämpas under programperioden 2014-2020, inte möjliggör ett effektivt nyttjande av bidrag från fonden. Därtill är skillnaden mellan de olika fondernas reglemente och rapportering både vad det gäller den tematiska och finansiella rapporteringen stor, sammantaget leder detta till en ökad arbetsbörda för stödmottagaren.

Lnu anser att man inom Interregprogrammen skall ha så få nationella regler som möjligt, för att undvika konflikter. Lnu önskar även en samordning av projektportaler inom de olika Interregprogrammen, vilket skulle underlätta administrationen.

Här följer SKL:s synpunkter och som Lnu stödjer:

Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (COM(2018) 372 final)

I kommissionens förslag till flerårig budgetram föreslås att 273 miljarder Euro ska anslås till Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Sammanhållningsfonden för perioden 2021-2027. Med utgångspunkt i de politiska målsättningarna som uppges i förslaget till förordning om gemensamma bestämmelser ska Eruf och Sammanhållningsfonden föreslås resurserna koncentreras på mål 1; Ett smartare Europa – innovativ och smart ekonomisk omvandling och mål 2; Ett grönare och mer koldioxidsnålt Europa. Sveriges föreslås lägga 85% av resurserna på dessa två mål, varav 60% på mål 1.

Förslaget till förordning innebär också ett utökat fokus på hållbar stadsutveckling. 6% av Erufs resurser föreslås öronmärkas till detta ändamål, att jämföra med 5% under den nuvarande budgetperioden.

Erufs huvudsakliga syfte är alltså att bidra till att minska de regionala obalanserna i unionen; att minska skillnaderna mellan regionernas utvecklingsnivå och eftersläpningen i de minst utvecklade regionerna. Samtliga regioner föreslås dock även fortsättningsvis omfattas av Eruf.

2.1 Allmänna synpunkter

SKL välkomnar det faktum att samtliga regioner även fortsättningsvis föreslås omfattas av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Regionala utvecklingsfonden bidrar på ett positivt sätt till möjligheten till tillväxt och utveckling i alla Sveriges regioner.

Vi vill understryka vikten av en särskild tillväxt- och sysselsättningsstrategi för EU, mot vilken medlemsstaterna och regionerna kan mäta sig. Den nuvarande tillväxtstrategin Europa 2020 har inarbetats regionalt på ett effektivt sätt, då den har fungerat som vägledning för de regionala utvecklingsstrategierna (RUS), och ett liknande strategiskt ramverk vore värdefullt. En gemensam strategi adderar också ett europeiskt mervärde till de insatser som finansieras via regionala utvecklingsfonden, då samtliga regioner jobbar mot samma mål.

2.2 Synpunkter på artikelnivå

Nedan följer synpunkter på ett antal specifika artiklar i förslaget till förordning.

Artikel 2 Särskilda mål för Eruf och Sammanhållningsfonden

SKL välkomnar förslaget om särskilda mål för Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden.

Artikel 3 Tematisk koncentration

SKL stödjer kommissionens förslag om tematisk koncentration, där Sverige föreslås lägga 85% av resurserna på målet "Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling", som innefattar insatser för att a) förbättra forsknings- och innovationskapaciteten, b) säkra nyttan av digitalisering, c) förbättra de små- och medelstora företagens konkurrenskraft och d) utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap och målet "Ett grönare och mer koldioxidsnålt Europa", som innefattar insatser för att a) främja energieffektivitetsåtgärder, b) främja förnybar energi, c) utveckla smarta energisystem, d) främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringen, e) främja en hållbar vattenförvaltning, f) främja övergången till en cirkulär ekonomi och g) att främja biologisk mångfald och grön infrastruktur i stadsmiljöer liksom att minska utsläppen.

Det är dock väsentligt att det finns en flexibilitet för regionerna att inrikta programmen på målsättningar och prioriteringar som anses mest angelägna utifrån regionala förutsättningar och behov.

Artikel 9 Hållbar stadsutveckling

Mot bakgrund av den ökande urbaniseringen är vikten av att stödja och säkerställa en hållbar utveckling i städerna viktigare än någonsin. Ett fortsatt fokus på stadsutveckling är därför välkommet. SKL menar dock även i detta sammanhang att det måste finnas en flexibilitet för regionerna att i programutformningen välja vilka målsättningar och prioriteringar som anses mest angelägna utifrån skilda förutsättningar och behov regionalt. Omfattningen på insatser till förmån för hållbar stadsutveckling bör därmed kunna skilja sig åt mellan de olika programområdena.

Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och instrumentet för externa åtgärder (COM(2018) 374 final)

8,4 miljarder Euro av Europeiska regionala utvecklingsfonden föreslås anslås till Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg). Det är minskning från den nuvarande budgetperioden, då 10,1 miljarder Euro är avsatta för detta område (inkl. Storbritannien).

3.1 Allmänna synpunkter

SKL är av uppfattningen att interreg bör prioriteras inom sammanhållningspolitiken. Gränsöverskridande samarbete där regioner kommer samman för att hantera gemensamma problem eller utveckla en gemensam potential är ett av de områden inom EU-samarbetet som har det största europeiska mervärdet. SKL menar därmed att budgetanslaget för Europeiskt territoriellt samarbete bör bibehållas på samma nivå som i den nuvarande budgetperioden. Det skulle innebära en total budget på 9,2 miljarder Euro (Storbritannien borträknat) istället för de föreslagna 8,4 miljarder Euro.

3.2 Synpunkter på artikelnivå

Nedan följer synpunkter på ett antal specifika artiklar i förslaget till förordning.

Artikel 3 Komponenter inom målet Europeiskt territoriellt samarbete

SKL noterar kommissionens förslag till förändringar vad gäller typer av samarbeten och program inom målet Europeiskt territoriellt samarbete och vill särskilt framhålla synpunkter vad gäller de gränsöverskridande programmen, Interreg Europa och URBACT.

3.1 Kommissionen föreslår att de nuvarande gränsöverskridande samarbetsformerna ska begränsas till att enbart omfatta regioner med landgräns till varandra. Detta innebär i praktiken att program som South Baltic, Central Baltic, ÖKS och Botnia Atlantica upphör i sin nuvarande form. SKL ställer sig kritiska till detta. De nuvarande gränsöverskridande programmen har skapat goda möjligheter för bilaterala projekt i mindre skala för aktörer på lokal nivå. Denna typ av projekt bidrar tydligt till visionen om ett EU nära medborgarna och är därmed en samarbetsform som engagerar och skapar trovärdighet. De programgeografier som finns i den nuvarande budgetperioden har växt fram under lång tid och är väl inarbetade. Större justeringar av geografien bör därför undvikas. För att värna dessa samarbeten föreslår SKL att regeringen verkar för att den nuvarande 150 kilometersgränsen över vatten för gränsöverskridande samarbete bibehålls alternativt att **artikel 44 i förordningen (COM(2018)374)** tillämpas, och att det därmed skapas möjlighet för underprogram inom ramen för de transnationella samarbetsprogrammen, i Sveriges fall Östersjöprogrammet.

3.5. SKL ser positivt på kommissionens förslag att stärka interregionalt samarbete för innovation och det föreslagna instrumentet som ska syfta till att hjälpa dem som deltar i strategier för smart specialisering att samarbeta inom hela EU. Ett tydligare fokus på smart specialisering i ett interregionalt sammanhang kan leda till en tydligare strategisk koppling mellan projekt, synergier med andra EU-program och bättre komplementaritet och samarbete mellan regioner i hela Europa. Detta nya initiativ får enligt vår mening dock inte ske på bekostnad av interregionalt samarbete inom ramen för den nuvarande Interreg Europa. Interreg Europa är värdefullt för kunskapsutbyte mellan regioner i hela EU inom regional utveckling i stort. Vi uppmanar regeringen att verka för ett program för interregionalt samarbete i bredare bemärkelse vid sidan av det särskilda instrument för innovation som kommissionen föreslår. Det föreslagna Europeiska stadsinitiativet, som ska genomföras genom direkt eller indirekt förvaltning av kommissionen, får enligt vår mening inte utesluta ett samarbetsprogram mellan städer likt URBACT, där den lokala nivån finns företrädda i utformning av prioriteringar och i genomförandet av insatser. Detta bör tas i beaktande inför ett eventuellt beslut om att överföra medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden till dessa initiativ. Se också synpunkter avseende artikel 5 i de gemensamma bestämmelserna.

Artikel 4 Geografiskt tillämpningsområde för det gränsöverskridande samarbetet

Kommissionen föreslår i artikel 4.2 att regioner som ligger vid sjögränser och som mellan sig har en fast förbindelse över sjögränsen också ska omfattas av det gränsöverskridande samarbetet. För att kunna överblicka vilka konsekvenser detta får för de svenska programgeografierna, behöver det klargöras vad som är att betrakta som fast förbindelse i sammanhanget.

Lnu är orolig över diskussionen i artikel 4.2 om det geografiska tillämpningsområdet. Försvinner South Baltic som eget program riskerar vi att tappa en stor del av den regionala och lokala förankringen och inflytandet. Vi ser risker med ett större program för Östersjöregionen med en önskan om större projekt och en mindre central administration, som leder till mindre utvecklingsmedel till South Baltic området, begränsningar i kommuners delaktighet, avsaknad av people-to-people insatser, mindre lokal-regional förankring och inflytande.

Yttrandet är sammanställt av medarbetare på avdelningen för Externa relationer och Ekonomiavdelningen vid Linnéuniversitetet.

Peter Aronsson
Rektor